

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Nc/3/2023
Identifikačné číslo spisu:	1107236427
Dátum vydania rozhodnutia:	14.06.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1107236427.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C. A., narodenej XX. V. XXXX, bytom J., E. XX, podnikajúcej pod obchodným menom C. A. - ANDALEX, s miestom podnikania v Bratislave, Švabinského 15, IČO: 17 397 375, zastúpenej advokátom JUDr. Slávom Uhrinom, Bratislava, Níťová 3, proti žalovanému Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, Primaciálne námestie 1, Bratislava, IČO: 603 481, o zľavu z kúpnej ceny, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15C/55/2007, o námietke zaujatosti proti sudcom Krajského súdu v Bratislave takto

rozhodol:

Sudcovia JUDr. Jana Richterová, JUDr. Juraj Považan a JUDr. Milan Chalupka nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5Co/83/2022 (vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15C/55/2007).

Odôvodnenie

1. V spore strán prebieha konanie o zľavu z kúpnej ceny. V priebehu odvolacieho konania žalobkyňa podaním z 30. mája 2023 vzniesla námietku zaujatosti proti odvolaciemu senátu 5C Krajského súdu v Bratislave zloženému z JUDr. Jany Richterovej ako predsedníčky senátu a z členov senátu JUDr. Juraja Považana a JUDr. Milana Chalupku. Namietala, že v priebehu pojednávania predsedníčka senátu uviedla hodnotenie týkajúce sa vedomosti žalobkyne o stavbách pod pozemkom, preto v tejto súvislosti namietala, že subjektívna znalosť prostredia prípadu a osobné presvedčenie predsedníčky senátu o podstatnej okolnosti prípadu je dôvodom na vznesenie námietky zaujatosti. Žiadne presvedčovanie ani dokazovanie jej osobný názor už nezmení. Jej znalosť prostredia, z ktorej vychádza, nebola predmetom dokazovania a napriek tomu vstupuje do hodnotenia prípadu. Podľa žalobkyne predsedníčka senátu tým, že vnáša do hodnotenia prípadu znalosti, ktoré nemajú pôvod v spise ani v dokazovaní, čiastočne si je toho vedomá a snaží sa ich vydávať za všeobecne známe skutočnosti, len zvyšuje podozrenie a obavy z jej zaujatosti. Vzhľadom k tomu, že obaja členovia senátu sa v rozhodnej časti pojednávania na jeho priebehu mierne povedané usmievali, žalobkyňa vzniesla námietku zaujatosti aj voči členom senátu s odôvodnením, že predsedníčke senátu príliš podliehajú, preto je dôvodná obava aj z ich zaujatosti.

2. Predsedníčka odvolacieho senátu Krajského súdu v Bratislave JUDr. Jana Richterová vo vyjadrení k

vznesenej námietke zaujatosti uviedla, že vo veci sa necíti byť zaujatá, nemá žiaden vzťah k predmetu konania, k stranám a ani k zástupcovi žalobkyne. K priebehu pojednávania na odvolacom súde konanom 23. mája 2023 následne uviedla, že v rámci predbežného prejednávania sporu na pojednávaní okrem iného poukázala na skutočnosť, že záver súdu prvej inštancie o vedomosti žalovanej o vadách pozemku, t. j. o základe nároku, nepovažuje za dostatočný, pretože rovnako možno argumentovať i na strane žalobkyne, ktorá pred ňou iniciovanou kúpou pozemkov tieto dlhodobu užívala. Zároveň na upresnenie uviedla, že hoci nie je Bratislavčankou, považuje uvedenú skutočnosť, že sídlisko Petržalka bolo vystavané na pôvodnej, sanovanej obci Petržalka za všeobecne známu. Znalosť o dotknutej lokalite má z obdobia rokov 2000-2003, kedy v tejto lokalite pracovala (Okresný súd Bratislava V), ale nikdy nebývala.

3. Sudca JUDr. Juraj Považan vo vyjadrení k vznesenej námietke zaujatosti uviedol, že sa v spore necíti byť zaujatý, nemá žiaden vzťah k predmetu konania, k stranám a ani k zástupcovi žalobkyne. K tvrdenému usmievaniu sa v priebehu pojednávania vysvetlil, že to bolo z dôvodu, že okolo predmetného pozemku v minulosti chodili všetci traja do práce, keďže všetci pôsobili na Okresnom súde Bratislava V. Sudca JUDr. Milan Chalupka vo vyjadrení k námietke zaujatosti taktiež uviedol, že sa necíti byť zaujatý, nemá žiaden vzťah k predmetu konania, k stranám a ani k zástupcovi žalobkyne. Priebeh a vedenie pojednávania predsedníčkou senátu považoval za štandardné, nevzbudzujúce obavu z jej zaujatosti, resp. zaujatosti celého senátu. Zároveň dodal, že predsedníčke senátu nepodlieha.

4. Podľa § 49 ods.1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

5. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava“) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „nadriadený súd“) ako súd nadriadený Krajskému súdu v Bratislave (§ 54 ods. 2 CSP) posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti z hľadiska existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu v zmysle § 49 ods. 1 CSP. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezaujatému prístupu súdu k stranám alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu so zreteľom na jeho pomer k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu a rozhodnutia o spore, alebo k stranám sporu, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom pomere (tak pozitívnom alebo negatívnom) k nim, alebo k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní.

7. Súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uverejneného oznámením FMZV ČSFR pod č. 209/1992 Zb., ďalej len „dohovor“) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavnoprávna úprava práva na spravodlivý proces zakotvená v čl. 46 ústavy zároveň na druhej strane zaručuje aj právo na to, aby právna vec strany sporu nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 ods. 1 ústavy). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Jeho obsahom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (napr. I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu ako tzv. zákonný sudca, ktorý by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania.

8. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Vo svojich rozhodnutiach pripomína, že súdy by preto mali rozoznávať dôležitosť predchádzania nebezpečenstvu reálnej možnosti zaujatosti. Aspekty nestrannosti a všeobecné princípy vyhodnocovania zosummarizoval ESLP vo veci *Morice v. Francúzsko* (sťažnosť č. 29369/10, rozsudok Veľkej komory zo dňa 23. apríla 2015, §§ 73 až 78). Pripomenul, že nestrannosť sudcu vo všeobecnosti predstavuje absenciu predpojatosti alebo závislosti, pričom jej existenciu je možné testovať viacerými spôsobmi. Podľa ustálenej judikatúry ESLP existencia nestrannosti pre účely článku 6 ods. 1 dohovoru musí byť ustálená v súlade so subjektívnym testom, kde dôraz má byť kladený na osobné presvedčenie, správanie sa a konanie dotknutého sudcu, ako aj v súlade s objektívnym testom, v ktorom sa zisťuje, či súd alebo jeho zloženie ponúkajú dostatočné garancie pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o jeho nestrannosti. Pokiaľ ide o subjektívny test, platí v praxi ESLP dlhodobo uplatňovaný predpoklad, že súd je oslobodený od osobnej predpojatosti alebo nestrannosti sudcu. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, pokiaľ nie je preukázaný opak. Ako možné príklady môžu byť uvedené tie, ak sa sudca správa k účastníkovi nevraživo, nepriateľsky alebo je zlomyseľný z osobných dôvodov. Vo väčšine prípadov vzniku otázky pochybnosti nestrannosti sudcu sa ESLP sústredil na objektívny test. Samozrejme, obvykle tu neexistuje jednoznačná deliaca čiara medzi subjektívnou a objektívnou nestrannosťou, nakoľko správanie sa sudcu nemusí spôsobiť nedostatky nestrannosti z pohľadu externého pozorovateľa (objektívny test), ale môže tiež prejsť k osobným záležitostiam sudcu (subjektívny test). Práve preto v niektorých prípadoch, kde môže byť obtiažne zabezpečiť dôkaz, ktorý by vyvrátil prezumpciu subjektívnej nestrannosti sudcu, je tu požiadavka objektívnej nezávislosti sudcu, ktorá dáva ďalšiu dôležitú garanciu. Pokiaľ ide o objektívny test, je potrebné určiť, či na rozdiel od správania sa sudcu existujú iné fakty alebo skutočnosti, ktoré by mohli vyvolať pochybnosti o jeho nestrannosti. Z toho potom vyplýva, že pri rozhodovaní o tom, či v danom prípade existuje legitímny dôvod obávať sa, že daný sudca trpí nedostatkom nestrannosti, rozhodujúcim je, či táto obava môže byť objektívne opodstatnená. Objektívny test sa zvyčajne týka hierarchických alebo iných vzťahov medzi dotknutým sudcom a inými subjektami v konaní. V každom individuálnom prípade je preto potrebné rozhodnúť, či vyššie uvedený vzťah sudcu majúceho konať vo veci k iným subjektom vystupujúcim v konaní je takej povahy a takého stupňa, že by mohol indikovať (naznačovať) nedostatok jeho nestrannosti. V týchto súvislostiach hoci aj zdanie môže predstavovať určitú dôležitosť, závažnosť, inými slovami, „spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná“. Dôležité je to, že ide o dôveru verejnosti v súdy a v spravodlivosť v demokratickej spoločnosti. Teda každý sudca, u ktorého je legitímny dôvod sa obávať nedostatku nezávislosti, musí byť z pojednania veci vylúčený. Ostatne uvedený rozsudok Veľkej komory ESLP v zásade zhrnul všetko, čo už bolo povedané v predchádzajúcich jeho komorových rozsudkoch *Delcourt v. Belgicko* (sťažnosť č. 2689/65, rozsudok zo 17. januára 1970), *Piersack v. Belgicko* (sťažnosť č. 8692/79, rozsudok z 1. októbra 1982), *De Cubber v. Belgicko* (rozsudok z 26. októbra 1984, § 25), *Hauschildt v. Dánsko* (rozsudok z 25. mája 1989, § 47), *Fey v. Rakúsko* (sťažnosť č. 14396/88, rozsudok z 24. februára 1993), *Thomann v. Švajčiarsko* (rozsudok z 10. júna 1996), *Pullar v. Spojené kráľovstvo* (rozsudok z 10. júna 1996, § 32), *Ferrantelli a Santangelo v. Taliansko* (sťažnosť č. 19874/92, rozsudok zo 7. augusta 1996, § 58), *Castillo Algar v. Španielsko*, (rozsudok z 28. októbra 1998, § 45), *Wettenstein v. Švajčiarsko* (sťažnosť č. 33958/96, rozsudok z 21. decembra 2000, § 44), *Pescador Valero v. Španielsko* (sťažnosť č. 62435/00, rozsudok zo 17. júna 2003, §§ 23 až 28), *Blesa Rodriguez v. Španielsko*, (sťažnosť č. 61131/12, rozsudok z 1. decembra 2015, §§ 41 až 44), ako aj v rozsudkoch Veľkej komory ESLP vo veciach *Kyprianou v. Cyprus* (sťažnosť č. 73797/01, § 118) a *Micallef v. Malta* (sťažnosť č. 17056/06, § 93). V zmysle aplikovateľného testu pre „zjavnú, domnelú zaujatosť“ je rozhodujúce, či by konkrétne okolnosti mohli v danom prípade viesť čestne zmýšľajúceho a informovaného pozorovateľa (človeka) k záveru, že existuje reálna, objektívne oprávnená a relevantná možnosť vyvolávajúca pochybnosti o nestrannosti konajúceho sudcu resp. senátu.

9. V danom prípade z obsahu vznesenej námietky (v spise na č. I. 592) a ani z vyjadrení sudcov odvolacieho senátu 5C Krajského súdu v Bratislave nemožno dospieť k záveru, že existuje obava spochybňujúca ich nestrannosť pre pomer k veci len z dôvodu ich všeobecnej vedomosti o lokalite v Petržalke, ktorú považujú za všeobecne známu skutočnosť z dôvodu niekdajšieho pôsobenia na

Okresnom súde Bratislava V. Z týchto dôvodov nadriadený súd Krajskému súdu v Bratislave rozhodol o nevyhlúčení namietaných sudcov odvolacieho senátu z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5Co/83/2022.

10. Na záver nadriadený súd upriamuje pozornosť súdu prvej inštancie na splnenie poplatkovej povinnosti žalobkyne za vznesenie námietky zaujatosti v súlade s § 5 ods. 1 písm. f) a § 2 ods. 1 písm. a) zákona SNR č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.") v spojení s položkou 17a Sadzobníka súdnych poplatkov vo výške 66 eur. Vo veciach poplatkov rozhoduje orgán, ktorý je oprávnený vykonať poplatkový úkon. Poplatok alebo doplatok poplatku nemožno vyrubiť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným (§ 12 veta prvá a § 13 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.).

11. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.